

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політології
кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Екологія»
Спеціальність 101 Екологія
Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні
кафедри політології
Протокол № 2 від 31 серпня 2024 р.
Затверджено на засіданні
кафедри біології та екології
Протокол № 6 від 26 січня 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Політологія
Викладач (-і)	Липчук Оксана Іванівна
Контактний телефон викладача	+380979944482
E-mail викладача	oksana.lypchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	вівторок 15.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Політологія» спрямована на формування у студентів цілісного уявлення про політичну сферу життя суспільства і закономірності її функціонування. Програма курсу розкриває зміст політичних інститутів та процесів, характеризує сучасну державу як базовий елемент політичної системи та політичного режиму, покликана формувати політичну свідомість та політичну культуру студентів, їх активну громадянську позицію.</p> <p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни «Політологія» є закономірності політичного життя в усіх його виявах: зміст, структура і функції, місце і роль політичної системи в його розвитку та функціонуванні, у здійсненні політичної влади, а саме: - історико-політичні вчення; - закономірності становлення, функціонування, зміна політичної влади; - джерела, рушійні сили політичного життя суспільства; - сутність, природа, тенденції розвитку, механізми прояву політичного; - конкретні прояви, процеси, відносини політичної дійсності, які вивчаються політологами; - політичні інститути (конституції, центральний уряд, регіональне, місцеве управління, адміністрація та ін.); - політичні партії, групи об'єднання, участь громадян в політиці, громадська думка; - міжнародні відносини.</p> <p>Суспільна політична грамотність громадян є необхідною і для усього суспільства, оскільки оберігає його від деспотизму і тиранії, від антигуманних і економічно-неефективних форм державної і громадської організації. Особливою мірою політичні знання і навички є необхідними молодому поколінню, що вирізняється радикалізмом суджень і дій, підвищеною сприйнятливістю до різного роду утопічних ідеологій і демагогічних закликів.</p> <p>Вивчення дисципліни «Політологія» є ознайомлення здобувачів вищої освіти із основними питаннями політології як науки; формування базових знань, розвиток умінь і навичок щодо теоретичних і практичних засад реалізації політики як суспільного явища; сприяння становлення громадянської свідомості; розвиток здібностей використання теоретичних знань і практичних навичок із проектування стратегії поведінки у політичній сфері; формування вмінь здійснювати аналіз суспільно політичних процесів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни «Політологія» є надання студентам наукових знань про основні категорії політичної науки, засвоєння ними концептуальних підходів щодо процесів розбудови демократичної держави, закономірностей переходу від тоталітаризму до демократії, формування самостійного та критичного ставлення до державотворчих процесів, політичної свідомості та політичної культури, забезпечення політичного аспекту підготовки</p>	

висококваліфікованих фахівців, що мають політично-моральну громадянську позицію, розвиток політичного мислення.

Основними цілями вивчення дисципліни є вивчення сутності, теорії та методології політології як науки; розвиток здібностей розуміння політичних відносин і процесів; набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних, прикладних та інструментальних компонентів політичного знання; аналіз міжнародного політичного життя, геополітичного становища і політичних процесів в Україні, її місця, статусу і відповідальності у сучасному політичному світі.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

Фахові компетентності:

СК6. Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій. Їх місце у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

ПР4. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Лекції	16
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	101 Екологія	4	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1 Предмет і методологія науки про політику	2	2	5

Тема 2 Політична влада	2	2	5
Тема 3 Політична система суспільства	2		5
Тема 4 Держава як основний інститут політичної системи		2	5
Тема 5 Політичні режими. Демократія в політичному житті суспільства		2	5
Тема 6 Політичний конфлікт	2		5
Тема 7 Вибори та виборчі системи. Виборчі технології як особлива форма політичного впливу	2		5
Тема 8 Політика і релігія	2		5
Тема 9 Політичні партії, партійні системи та громадсько-політичні об'єднання		2	5
Тема 10 Політична еліта та політичне лідерство		2	5
Тема 11 Політична свідомість та політична культура		2	5
Тема 12 Етнонаціональні відносини в політичному житті суспільства	2		2
Тема 13 Світовий політичний процес	2		3
	ЗАГ:	16	14
			60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Структура розподілу балів передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) відповіді на семінарських заняттях – 30 балів; 2) написання контрольної письмової роботи – 10 балів; 3) виконання індивідуального завдання – створення та представлення графічної презентації з визначеної проблеми політологічного характеру – 10 балів (з них 5 балів – за проєкт, 5 балів – за представлення). 4) написання залікової роботи (тестування) – 50 балів. <p>Загальна кількість – <i>100 балів</i>.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Виконання письмової роботи передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повторення здобувачами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні семінарських занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль; 2) написання письмової роботи передбачає виконання здобувачами в аудиторії індивідуального завдання, що вимагає: <ul style="list-style-type: none"> – виявлення розуміння сутності понять і термінів – <i>3 бали</i>; – вміння структурувати основні принципи та методи дослідження – <i>4 бали</i>; – знання теоретичних засад, завдань, методів – <i>3 бали</i>; <p>Загальна кількість – <i>10 балів</i>.</p>
Семінарські заняття	<p>На семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо. Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення; впевненість та переконливість, культура мови;</p>

	<p>використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки. Робота на семінарських заняттях оцінюється в діапазоні від 2 до 5 балів.</p> <p>5 балів студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів на підтвердження теоретичного положення, яке розглядається.</p> <p>4 бали – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями.</p> <p>3 бали – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність.</p> <p>2 бали – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню чи відсутність взагалі.</p> <p>При переведенні в бали в сумі можна набрати 30 балів. Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 10-15 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент, який не виконав завдання, що виносилися на самостійну роботу, в установлений термін та отримав менше 30% за поточний контроль направляється на талон №2. До того часу, він має виконати/доопрацювати завдання та подати їх на перевірку викладачу.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма контролю - залік; Форма задачі - письмова; Підсумковий тест складається з 50 завдань, виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів практичних навичок і вмінь. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал.</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p>Письмові роботи: студент зобов'язаний добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, які виносяться на практичні заняття та самостійну роботу. вчасно виконати письмове завдання (підготовка реферату; виконати підсумковий тест у зазначений день. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p> <p>Академічна доброчесність: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв, планшету чи іншого мобільного пристрою під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p>	

Відвідування занять. При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача кожного вівторка о 15.00.

Навчання за індивідуальним графіком: студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань. системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Неформальна освіта: порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemu, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Повторне вивчення дисципліни: студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

8. Рекомендована література

Література:

Нормативно-правові акти

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 37–38. Ст. 2004 ; поточна ред. – Ред. від 25.09.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

2. Про науку і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 3. Ст. 25. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

Підручники, посібники, статті:

1. Баранівський В.Ф. Політологія: Підручник//В.Ф. Баранівський.- Київ: Національна академія управління, 2017.-232с.

2. Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І. В. Політологія: підручник. - Харків, ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2017. - 180с

3. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. - 348 с.

4. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2020. 500 с.

6. Піча, В. М. Політологія: підручник для студ. вищ. закл. освіти / В. М. Піча, Н. М. Хома ; за заг. ред. В. М. Пічі. – 5–те вид., випр. і допов. – Львів : Магнолія, 2017. – 304 с

7. Політологія: навчальний енциклопедичний словник–довідник для студ. ВНЗ I-IV рівнів акредит. / І. О. Бурда, М. А. Бучин, В. В. Бушанський; за наук. ред. Н. М. Хоми. – Львів : Новий

Світ–2000, 2014. – 780 с.

8. Липчук О.І, Ломака І.І. Роль релігії та церкви в соціально політичному житті демократичного суспільства / О.І. Липчук, І.І. Ломака // Прикарпатський вісник НТШ. Думка / ред. І. С. Монолатій. – Вип. 5 (49). – Івано-Франківськ, 2018. – С. 125-135.

9. «Україна в світовій політиці»: конспект лекцій / укладачі: С.М. Король, М.С. Назаров, В.О. Дементов. – Суми: Сумський державний університет, 2018. – с. 140

10. Неліпа Д.В. Системний аналіз політології: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2019.- 304 с.

11. Липчук О.І. Українсько-російські взаємини в умовах цивілізаційного протистояння// Оксана Іванівна Липчук // ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» «Політичні процеси сучасності: глобальний та регіональний виміри». Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції – Івано - Франківськ, 2017. – С. 266-270.

12. Політологія: навчально-методичний посібник / Л.М. Мельник, І.А. Дужа. Біла Церква, 2019. – 425 с.

13. Тетарчук І.В. Політологія. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: Центр учбової літератури, 2019. 160 с.

14. Політична наука: теорія, методологія, практика /О. Березовська – Чміль, С. Дерев'янка, І. Доцяк, В. Климончук, Ю. Кобець, Л. Кобута, О. Липчук, І. Ломака, І. Монолатій, В. Марчук, та ін. / Заг. наук. ред. В. Й. Климончук. Івано-Франківськ: Супрун В. П. 2021. 304 с. ISBN 978-617-7468-73-7

15. Політологія. Навч. посібн. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 219 с.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://d-learn.pnu.edu.ua/> .....

Викладач _____ Оксана ЛИПЧУК